

**Mbete kí dɔsɔy kí
Piyər
ndàngi**

**Ta-je kí dɔ mbete-ti kí dɔsɔy
kí Piyər ndàngi**

Njèkɔwkulə Piyər ndàngi mbete kin adi njèkadmeɛ-je kí 'sane-na dɔnangi-ti læ dow-je kí Rɔm, dɔnangi Aji-ti kí ngon-é (kí bone bè 'fa-é Turki). Ɛ ndigi kulə dingəm meɛ-dé-ti dan kò-je-ti kí d'isi d'ingə ngá kin rəm, bá ndigi kadi-dé tógi kɔ kò-je kí d'ow kì kingə kì kingə bɔy kin rəm.

Piyər lé, to dow káre dan dow-je-ti kí boy kí ri-é tò meɛ mbete-je-ti læ Matiye, kì Marki, kì Luki, kì Ja, rəm tò meɛ Mbete kullə-ti læ Njèkɔwkulə-je kí kù lo kɔr-é-je-ti 1-10 rəm tɔ. 'Gə-é kì ri-é kí Simɔ. Jeju mbəti-é adi-é to kí káre dan njéndó né-je-ti liə kí dɔgi gidi-é joo, ə ində ri-é læ Piyər (Mark 3:16-17). Go-ti, loki Jeju təl ɔw dɔrɔ-ti gogi lé, Piyər ingə tógi ilə-né mbɛ Poyta kí Maji kí sobi dɔ kaji dan jipi-je-ti rəm, dan jipi al-je-ti rəm. Lo kɔr-é-ti kí 5:13 lé, Piyər tɔji kí n'ndàngi mbete kinlé dɔnangi Babilɔn-ti kí d'un d'ɔji-né bebo Rɔm.

Kɔ ta-je kí boy-boy ra mutə meɛ mbete-ti kin adi to ta kí sobi dɔ: Kaji rəm, kulə dɔ gin tógi-ti rəm, bá kò rəm. Kulə gin-é-ti lé, Piyər ra oiyo Lubə kɔ kaji kí tò kì takul Jeju Kristi ə ole-né meɛ njèkadmeɛ-je kí dɛ lé Lubə oji-dé koji kí

sigi, kɔɔ nékində mɛɛ dɔ-ti kí tò kəm. E ulə dingəm mɛɛ-dé-ti kadi panjiyə-dé aa njay, kɔɔ kadi kaji kinlé tɔji-né rɔ-é ndaa-ti rəsi. Tò kadi dɛ d'a tɔji kullə ra-dé kí maji kɔ kəm rəbi kulə dɔ gin tógi-ti adi dɛ lay ya kadi d'ulə dɔ-dé gin tógi-ti lə njékɔbe-je; kadi bə-je d'ulə dɔ-dé gin tógi-ti lə 'ba-dé-je; kadi dené-je d'ulə dɔ-dé gin tógi-ti ngow-dé-je ə kadi dingəm-je d'un ta ne-dé-je. Kí sobi dɔ kɔ rəmə, njékadmɛɛ-je lé, lé dow-je d'ulə kəm-dé ndoo titi kí ndəki d'ulə-né kəm Jeju ndoo kin bə kàrè, kadi d'adi to rɔ-dé al. To kəm rəbi kí tò kɔɔ kadi d'ingə-né kɔ kɔ ta liə.

Tɔji rɔ kɔ lapiya kí ra

¹ Mə Piyər, njəkowkulə lə Jeju Kristi, bá m'ndàngi mbete kin m'adi-si səi kí Lubə mbəti-si kí ayi isi bembə-je-ti dɔnangi Pɔ-ti, kɔ dɔnangi Galati-ti, kɔ dɔnangi Kapadosi-ti, kɔ dɔnangi Aji-ti, kɔ dɔnangi Bitini-ti. ² Mbəti kí Bəbi-ji Lubə mbəti-si kinlé, to kɔjra liə kí oji kete low nu bá adi Ndil kí aa njay ində-si tagay kadi 'təli-né rɔ-si go ta-ti lə Jeju Kristi rəm, kadi məsi-é bɔr-né majal-je lə-si kɔgi rəm. Kadi ramaji kɔ lapiya lə Lubə nəy sə-si dɔ madi-é-ti ki dɔ madi-é-ti.

Kaji to nékində mɛɛ dɔ-ti kí maji nɔ

³ Kɔsgaji to 'lə Lubə kí to Bəbi 'Bəbe lə-ji Jeju Kristi. To kí Lubə to njəkoo kəmtondoo kí nɔ lé bá oji-ji-né koji kí sigi kɔ takul tɔsi kí Jeju Kristi tɔsi ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kí d'oy, adi j'owi kɔ nékində mɛɛ dɔ-ti lə-ji kí tò sartagangi rəm, ⁴ nékugə doji kí à ndum al rəm, à tò nɛ al

rəm, bá ndole-é à tò lo tò-é-ti rəm ya tò dora-ti nɔɔ tò ngəbi-ji, ⁵ jəi kí tógi læ Lubə ngəm-ji kɪ takul kadmɛɛ kɔɔ kaji kí tò pèrèrè kadi toji rɔ-é ndaa-ti rəsi mɛɛ ndo-je-ti kí dɔbəy-ti.

⁶ Gin-é kin bá, lé isi ingəi kɔ-je kí gay-gay kaglo-je-ti kí sɛ kí ngɔsnè kin kàrè, sɛi 'rai-né rɔnəl; kɔ-je lé tò kadi à ree dɔ-si-ti kɔɔ nɔ-si koo ya.

⁷ Kɔɔtalə lɔr kí à tuji bəy kin kàrè d'ulə pərəə bá d'ɔr njar-é; beba kadmɛɛ læ-si kí to né kí maji nɔ itə lɔr kinlé kàrè d'a nɔ-é dan kɔ-je-ti koo, kɔɔ kadi go-ti rəmə ingəi tóy, kɪ kɔsgaji, kɪ rɪba ndo-ti kí Jezu Kristi à toji-né rɔ-é ndaa-ti rəsi takəm dow-je-ti.

⁸ Kristi lé, sɛi ooi-é al ya 'ndigi-é rəm, sɛi ooi-é al bəy ya adi-é mɛɛ-si rəm ə 'rai rɔnəl kí to rɔnəl kí dum pa rəm, to rɔnəl kí rɪba-é nɔ rəm, ⁹ kɔɔ kaji kí aji kinlé to nékugə doji kadmɛɛ læ-si.

Ta kí sobi dɔ njépata-je kí ta Lubə-ti, kɪ kaji

¹⁰ Njépata-je kí ta Lubə-ti kí 'pa ta kí sobi dɔ ramaji læ Lubə kí tò kɔɔ ta læ-si kinlé, 'ndər gin ta kí sobi dɔ kaji kinlé nɔ rəm, bá 'dəji ta kí dɔ-ti kete kɪ gogɪ rəm tɔ. ¹¹ Kɔ-je kí Kristi* à kingə, kɪ rɪba kí à kingə go-ti bá Ndil-é kí isi mɛɛ-dé-ti toji-dé kete kinlé, də 'ndər gin-é nɔ kɔɔ koo se à to dɔkaglo kí rá-ti, ə à ra né kɪ kəm rəbi kí ban wa?

¹² Lubə toji-dé adi 'gə kí né-je kí də 'pa ta-é kinlé, sobi dɔ-dé də al, ngà sobi dɔ-si sɛi. Beba bone bè njékilə mbɛ Poyta kí Maji 'pa d'adi-si kɪ tógi læ Ndil kí aa njay kí Lubə adi-é i dora-ti ree

* **1:11** 1:11 Kristi lé kɔr mɛɛ-é to dow kí Lubə mbəti-é.

rɔ-dé-ti lé ə malayka-je kàrè 'ndigi kadi 'gə mɛɛ Poyta kí Maji kinlé tɔ.

Panjiyə ngan lə Lubə

1Te 5:8-9; Tit 2:11-14

¹³ Gin-é kin bá, isi kəm dɔ rɔ-si-ti, indəi kəmkaa dɔ rɔ-si-ti ə adi mɛɛ-si bikti lay ya tò ki dɔ maji-ti kí à toki ra sə-si ndɔ-ti kí Jeju Kristi à toji-né rɔ-é ndaa-ti rəsi takəm dow-je-ti. ¹⁴ Səi lé, 'toi ngan-je kí njétəl rɔ-si go ta-ti, ɛn é bo né-je kí ndɔki ra-si loki isi-né dɔ mbə-ti bəy kinlé, adi ra-si gogɛ al ngá; ¹⁵ ngà adi panjiyə-si lay ya aa njay titi kí Lubə kí njəba-si aa-né njay kin bè tɔ. ¹⁶ Kdɔtalə 'ndàngi 'panè: Aai njay, kdɔ mə lé m'aa njay. ¹⁷ Lubə kí isi 'pai siə ta ə 'bai-é Bɔbi-si lé, ɛ to njəkɔr kəm dow al, adi ɛ gangta dɔ nɔ-nɔ-ti kɛ go kullə ra-é; ɛn é bal kisi kɛ dɔ taá lə-si dɔnangi-ti nè lé, adi panjiyə-si ilə kuji dɔ-é-ti.

¹⁸ Səi 'gəi maji kí to là-je, kɛ lɔr-je kí à tuji kin bá Lubə gangi-né dɔ-si lo né ra-ti kí dɔ mbə-ti kí bɔbi-si-je d'oji-si-né kin al;

¹⁹ ngà to məsi Kristi kí gati-é al dɔ lo, kí toki məsi ngonbatɛ kí məti goto rɔ-é-ti rəm, né kí maji al goto rɔ-é-ti rəm kin bá Lubə taa-si-né ilə-si taá.

²⁰ Kristi lé, Lubə mbəti-é kete nɔ kində gin dɔnangi-ti nɔ, ya ngà ɛ adi-é toji rɔ-é mɛɛ ndɔ-je-ti kí dɔbəy-ti kdɔ maji lə-si.

²¹ Kɛ takul-é bá səi adi-né mɛɛ-si Lubə kí adi-é tɔsi ndəl ində lo tɛɛ dan dow-je-ti kí d'oy rəm,

ulə rifa dɔ-é-ti rəm;
 bè kɔɔ kadi adi-né mɛɛ-si Lubə rəm,
 indəi-né mɛɛ-si dɔ-é-ti rəm.

²² Səi 'təli rɔ-si go ta-ti kí tɔgrɔ-ti adi 'toi dow-je kí aai njay, kɔɔ kadi 'ndigi-nə ndigi kí tɔgrɔ-ti titi kí 'toi-né ngankɔ-nə-je, é n é 'ndigi-nə ndigi kí kɔrkəm-nə, kə kədkəm goto-ti. ²³ Səi lé, to ta lə Lubə kí tɔ kəm rəm, tɔ lo tɔ-é-ti sartagangi rəm kin bá oji-si koji kí sigi; ɓi to koji lə bɔbɔ-si-je kí d'a koy ndɔ madi kin al; ²⁴ kdɔtalə 'ndangi mɛɛ mbete-ti kí aa njay 'panè:

Dow-je lay ya 'toki wale bè;
 ə rifa lə-dé toki puti wale bè;
 wale lé tuti ə puti-é ur,

²⁵ ngà ta lə 'Babe tɔ lo tɔ-é-ti sartagangi.

Ə ta kinlé, ɛ bá to Poyta kí Maji kí d'ilə mbe-é d'adi-si lé.

2

¹ Beba né lay kí to kullə mɛɛndul, kə né lay kí to kullə kədi dow-je, kə kədkəm dow-je, kə jangi-je, kə né lay kí to kulə ta ndil-nə-ti-je kinlé, 'tusi inəi kɔgi. ² Adi ɓo ta lə Lubə kí to mba kí aa yéréré kin bá ra-si titi kí ɓo mba ra-né ngan-je kí bər kin bè, kɔɔ kadi 'tɔgi-né ə 'tɛɛi-né kaji-ti, ³ kdɔtalə səi 'nəi ooi adi 'gəi kí 'Babe maji. ⁴ Reei rɔ 'Babe-ti kí toki ər kí tɔ kəm, kí dow-je 'mbati, ngà Lubə mbəti adi to né kí gati-é nə ta kəm-é-ti†. ⁵ Səi ya kàrè 'toi ki ər-je kí tɔ kəm bè, é indəi rɔ-si nati kadi 'təli kəy kisi Ndil kí aa njay rəm, kadi 'toi njəgugnə-je kí aai njay, kɔɔ kadi

† 2:4 2:4 Epe 2:20-22; Mat 21:42-44; Ròm 9:24-33

Ndil kí aa njay ra adi adi kadjare kí nəl Lubə kì takul Jeju Kristi. ⁶ Kdɔtalə 'ndàngi mee mbete-ti kí aa njay 'panè: Ooi, mə Lubə m'mbəti ər kí gati-é ɲa, bá m'ində sul kəy-ti mee bebo Siyɔ-ti*. Dow kí adi-é mee-é ə rɔ-é à sol-é al. ⁷ Adi səi njékadmee-je lé, səi bá rifa tò dɔ-si-ti. Ngà rɔ njémeengə-je-ti rəmə, ər kí njékində kəy-je d'ilə piringi kogi lé, bá təl to ər kí maji kí sul kəy-ti† rəm, to ər kí tugə dow-je jigi-ti rəm, to ər kí à ra dow-je kadi 'tusi‡ rəm. ⁸ De, 'tugə nja-dé ər-ti lé 'teɛ d'usi, kdɔ 'mbati təl rɔ-dé go ta-ti lə Lubə; gin-é kin bá kusi kinlé tò ngəbi-dé-né. ⁹ †Ngà səi njékadmee-je rəmə, səi 'toi gin dow-je kí Lubə mbəti-si rəm, 'toi njégugnə-je lə Lubə kí to ngar rəm, 'toi gin dow-je kí aai njay rəm, 'toi gin dow-je kí Lubə gangi dɔ-si, kdɔ kadi iləi mbə néra-je kí maji-maji liə ɛ kí njəba-si kadi ɲi londul-ti 'reei londogi-ti liə kí maji ɲa. ¹⁰ Səi lé ndɔki 'toi gin dow-je madi al, ngà bone bè 'toi gin dow-je liə; ndɔki Lubə oo kəmtondoo lə-si al, ngà bone bè Lubə oo kəmtondoo lə-si.

Panjiyə njékadmee-je ki rɔ njékadmee al-je-ti rəm, ki rɔ njékɔbe-je-ti

Rɔm 13:1-8; Epɛ 6:5-8

¹¹ Səi kí m'ində-si dan kəm-m-ti lé, 'toi mba-je, njékɔw kì nja-si taá bá m'ulə-né dingəm mee-si-ti kadi 'mbati bo né-je kí maji al kí tò daji rɔ-si-ti isi rɔ kì ndil-si. ¹² Adi panjiyə-si maji dan njékadmee al-je-ti, kdɔ kadi lé d'isi d'ilə ta dɔ-si-ti 'panè 'toi dow-je kí njəra né kí maji al ya kàrè,

* **2:6** 2:6 Eja 28:16 † **2:7** 2:7 Pa 118:22 ‡ **2:7** 2:7 Eja 8:14

† **2:9** 2:9 Tit 2:14

d'oo kullə ra-si-je kí maji-maji kin rəmə, d'osi-né gaji Lubə ndo kí à tɛɛ-né do-dé-ti. ¹³ Kdo ta lə 'Babe lé, uləi do-si gin tógi-ti lə ngar kdo to kí ɛ to 'boy do né-je-ti lay, ¹⁴ rəm uləi do-si gin tógi-ti lə gubərnər-je, kdo to kí dɛ 'to dow-je kí ngar ulə-dé kadi 'gangi ta do dow-je-ti kí njéra né-je kí maji al ə 'piti dow-je kí njéra né-je kí maji. ¹⁵ Kdotalə Lubə ndigi kadi 'rai maji kdo kadi uwəi-né ta mbə-je kí njégə né al. ¹⁶ Adi panjiyə-si to panjiyə dow-je kí Lubə taa-dé ilə-dé taá; kɛ bá adi taa kilə taá lə-si təl to né kɔn do mɛɛndul al; ngà kadi panjiyə-si to panjiyə ngannjékullə-je lə Lubə. ¹⁷ Uni ta dow-je lay; 'ndigi ngankɔ-si-je kí 'to njékadmɛɛ-je, 'bəli Lubə, uni ta ngar.

Ta kí sɔbi do njékadmɛɛ-je kí 'to bə-je

¹⁸ Səi ngannjékullə-je, uləi do-si gin tógi-ti lə 'ba-si-je kɪ bəl kí tɔgrɔ-ti; dɛ kí 'maji rəm, 'səl ləm-ləm par bá kadi uləi do-si gin tógi-ti lə-dé al; ngà dɛ kí 'ngə kàrè, uləi do-si gin tógi-ti lə-dé tɔ. ¹⁹ Kdotalə kɔ́ kí dow ingə kɪ ndangi kare ya ə ore mɛɛ-é kdo to kí ɛ to njèbəl Lubə lé to né kí maji.

²⁰ Kdotalə kinə dow ingə kɔ́ kdo né kí maji al kí ɛ ra bá ore mɛɛ-é kàrè, piti ri bá d'a piti-é wa? Ngà kinə dow ingə kɔ́ kdo né kí maji kí ɛ ra bá ore mɛɛ-é rəmə, to né kí maji takəm Lubə-ti.

²¹ To né kin bá Lubə ba-si kdo; kdotalə Kristi lé, ɛ ya kàrè ingə kɔ́ kdo ta lə-si tɔ; ɛ ra bè kdo kadi təl néndaji kadi uni-né do nja-é tɔ.

²² Kristi lé ra majal nja káre al rəm, ədi dow nja káre al rəm;

²³ bá 'taji-é kàrè, ɛ taji-dé tó-ti al rəm,

d'adi-é kò kàrè, ɛ ay ro do-dé-ti al rəm,
ngà ɛ in̄ə ro-é ji Lubə-ti kí to njègangta kí
njururu.

²⁴ Kristi lé, ɛ ya ɔy majal-je lə-ji do-é-ti ɔy-né do
kagdəsi-ti,

kdo kadi j'oyi koy majal-je lə-ji lé
ə j'isi k̄i do-ji taá kdo néra kí njururu;
ɛ bá ndunə dò-je liə aji-si.

²⁵ Kdotalə, ndoki ɔwi toki bati-je kí 'ndəm bè,
ngà bone bè səi 'təli 'reei ro njèkul-si-ti kí to
njèngəm-si.

3

Ta kí sɔbi do njétaa-nə-je

1Ti 2:9-15; Epe 5:22-33

¹⁻² †Səi dené-je kàrè, uləi do-si gin tógi-ti lə
ngɔbi-si-je, kdo kadi lé də kí dan-ti-je 'mbati təl
ro-dé go ta-ti lə Lubə kàrè, kadi 'təl njèkadmeɛ-
je k̄i takul panjiyə-si səi ne-dé-je, kdo koo kí d'oo
kí panjiyə-si maji rəm, kdo kuji kí iləi do-dé-ti
rəm ɓi k̄i takul ta kí ta dow-ti al. ³ †'Mɔnəi k̄i
né-je kí ro-si-ti ndaa-ti nè kí to do kí kuwə-je,
k̄i 'ningə lɔr-je, k̄i kubi-je kí là-é n̄a-n̄a kin al,
⁴ ngà 'mɔnəi k̄i né-je kí ɓoyɔ ro-é meɛ-si-ti, kí
to né-je kí à tuji al, kí to panjiyə kí səl ləm-ləm
rəm, kisi selele rəm; né-je kinlé bá, to né-je kí
gati-é n̄a takəm Lubə-ti. ⁵ Gangi-é kin bá dené-je
kí ndoki 'to dené-je kí d'aa njay, kí 'to njèkində
meɛ-dé do Lubə-ti 'mɔne-né ə d'ulə-né do-dé gin
tógi-ti lə ngɔbi-dé-je; ⁶ titi Sara kí təl ro-é go ta-ti

† **3:1-2** 3:1-2 Epe 5:22; Kol 3:18 † **3:3** 3:3 1Ti 2:9

lə Abrakam adi ɓa-é: 'Ba-m kin bè. Kinə adi ɓəl gangi mɛɛ-si al, adi 'rai maji kɪ mɛɛ-si kɪ nda kay rəmə, 'toi nganka Sara tɔ.

⁷ †Sɛi dingəm-je kàrè, isi kɪ ne-si-je ə 'gəi kɪ dɛ 'to dow-je kɪ tɔgi-dé asi al nɔ. Uni ta-dé kdɔ dɛ kàrè d'ingə kaji kɪ takul ramaji lə Lubə nati sə-si tɔ; 'rai bè kdɔ kadi né madi ilə-si kagi lo pa ta-ti kɪ Lubə al.

Ta-je kɪ sɔbi dɔ ndigna

Rɔm 12:14-21; Mat 10:24-31

⁸ Kɪ kadi m'tol-né ta ta kin rəmə, sɛi lay ya kadi ɔwi kɪ tagir kɪ kàre-rè rəm, adi mɛɛ-si asi-nɔ rəm. 'Ndigi-nɔ titi kɪ tuwə kadi ngankɔ-nɔ-je 'ndigi-né-nɔ, adi ta ɔ mɛɛ-si kdɔ ta lə-nɔ ə 'soli dɔ-si nɔ-nɔ-ti. ⁹ Dow ra sə-si né kɪ maji al kàrè, 'rai siə né kɪ maji al tó-ti al rəm, ɓá lé dow taji-si kàrè 'taji-é dɔ-si-ti al rəm; ngà 'tɔri ndi-si dɔ-é-ti; kdɔtalə né kin ɓá to né kɪ Lubə ɓa-si kadi 'rai kdɔ kadi ingəi-né tɔrndi tɔ.

¹⁰ Dow kɪ ndigi kadi n'isi kɪ dɔ-n'è taá

ə n'isi dan maji-ti kɪ low-low rəmə,

kadi dowbé ngəm ndɔ-é lo pa ta-ti kɪ maji al

ə ngəm ta-é dɔ kədi ta-ti,

¹¹ kadi ɔr rɔ-é kɔgi mɛɛ néra-ti kɪ maji al ə ra maji,

kadi sangi lapiya ə sangi kəm-é kɪ kete-kete.

¹² Kdɔtalə 'Babe ində kəm-é go dow-je-ti kɪ njéra né kɪ njururu

ə yəl mbi-é oo-né ta-je kɪ 'pa siə;

ngà 'Babe ɔsi ta njéra né-je kɪ maji al.

† 3:7 3:7 Epe 5:25; Kol 3:19

Kisi do nja-ti kɔ pa ta kɔ do nékində mee do-ti

¹³ Kinə indəi rɔ-si ta ra né-ti kɔ maji lé, n̄a à ra-si maji al wa? ¹⁴ † ɔ kinə ingəi kɔ kɔɔtalə néra kɔ njururu rəmə, səi 'toi njénékumə-je! Njéra né-je kɔ maji al lé, 'bɔli-dé al rəm, adi mee-si gangi man al rəm. ¹⁵ Ngà Kristi kɔ to 'Babe lé, kadi 'gəi mee-si-ti kɔ ɛ aa njay ə isi pèrèrè kɔ ndɔ-je lay, kɔ kadi kinə dow ndur gin kində mee do-ti lə-si rəmə idəi-é; ngà kidə bá idəi-é kɔ ta kɔ sol lom-lom rəm, kɔ kuji kɔ kilə rəm. ¹⁶ Adi tagir kɔ maji tɔ mee-si-ti, kɔ kadi lé d'ilə ta do-si-ti kàrè, de njépata kɔ maji al do panjiyə-si-ti kɔ maji kɔ to panjiyə Kristi lé, rɔ-dé sol-dé. ¹⁷ Kɔɔtalə kingə kɔ kɔ néra kɔ maji lé, kinə to ndigi lə Lubə rəmə, to soti itə kingə kɔ kɔ né ra kɔ maji al.

Ta kɔ sɔbi do koy kɔ tɔsi ndəl lə Kristi

¹⁸ Kɔɔtalə Kristi kɔ do-é oy nja kàre-rè kɔ majal-je;

ɛ kɔ to njéra né kɔ njururu ya oy kɔ njéra né-je kɔ njururu al,

kɔ kadi ree sə-si rɔ Lubə-ti.

'Tɔl-é kɔ to kɔ to dow, ngà Ndil kɔ aa njay adi-é tɔsi ndəl tɛɛ.

¹⁹ Kɔ takul Ndil kinlé bá ndɔki, ɛ ɔw ilə-né mbe Poyta kɔ Maji

adi ndil dow-je kɔ d'a dangay-ti koo tɔ.

²⁰ De bá ndɔki 'ra dɔngə, ya ngà Lubə ilə mee-é do madi-é-ti kɔ kete-kete mee ndɔ-je-ti kɔ Nuwe isi ra-né bato lé. Bato kinlé dow-je kɔ d'isi mee-é-ti d'aji rɔ-dé ta man-ti lé, de jinày joo-rè ya par bi 'n̄a al. ²¹ Né-je kin bá tɔji batəm kɔ aji-si ngɔsnè

† 3:14 3:14 Mat 5:10

ə to batem kí à kor né kí maji al rɔ dow-ti al, ngà to kun rɔ kadi Lubə kì tagir kí maji kì takul tosi ndəl kində lo tee lə Jeju Kristi. ²² Jeju Kristi lé, ɔw dɔrɔ-ti, isi dɔ jikɔl Lubə-ti; adi ɛ b́a malayka-je, kì njékɔbe-je, kì njétógi-je d'ulə dɔ-dé gin tógi-ti liə.

4

Ta kí sɔbi dɔ tusi panjiyə kí kete kinə

¹ Beba titi kí Kristi ingə-né kò daji rɔ-é-ti lé, səi kàrè adi tagir kí bè kin tò mee-si-ti maji to; kdɔtalə dow kí ingə kò daji rɔ-é-ti lé, to dow kí ɔr rɔ-é kɔgi mee majal-ti, ² kɔɔ kadi ndəgi ndɔ-je kí ɛ à kisi-né kì dɔ-é taá lé, isi kɔɔ ra né-je kí maji al kí bo-é ra dow-je kin al, ngà isi kɔɔ ra né kí Lubə ndigi. ³ Kdɔtalə ndɔki lé isi ká ra né-je-ti kí nəl njékadmee al-je, adi to kisi ká ra kaya-ti, kì kəmnda, kì gɔyibi kí kay, kì gɔnəkuso, kì kində-nə dirə nékay, kì pole magi-je kí to né rɔsɔl. ⁴ Ngà bone bè səi ayi sə-dé ngɔdi go kaya-ti kí al dɔ maji kin al ngá rəmə, d'oo ki né kí mba bè rɔ-dé-ti, adi 'pa ta-je kí maji al maji al dɔ-si-ti. ⁵ Né-je kinlé, d'a kor go-é nò Kristi-ti kí a pèrèrè kɔɔ gangta dɔ dow-je-ti kí d'oy rəm, dɔ dow-je-ti kí d'isi kəm rəm. ⁶ Gin-é kin b́a dow-je kí d'oy kàrè d'ilə mbɛ Poyta kí Maji mbi-dé-ti kɔɔ kadi lé 'gangi ta dɔ-dé-ti titi kí 'gangi-né ta dɔ dow-je-ti lay bè kàrè, Ndil kí aa njay adi d'isi kəm kì Lubə.

Né-je kí gay-gay kí njékadmee à ra

⁷ Né-je lay ya ta tɔl ta-é nà̀y ngɔsi, ɛ́n ɛ́ indɛi kɛmkaa dɔ rɔ-si-ti ɔ isi kɛm dɔ rɔ-si-ti kɔɔ kadi 'pai ta kɪ Lubə. ⁸ Kete nɔ̀ né-je-ti lay lé, 'ndigi-nà ndigi kí tɔgrɔ-ti, kɔɔtalə ndignà lé uti dɔ majal-je nà*. ⁹ Uwəi-nà ki rɔ nà-ti, ɔ 'yuni-né ta go-ti al. ¹⁰ Nà-nà ya Lubə adi-é kadkare kí sobi dɔ-é ɛ́ 'rai-né kullə adi-nà, beba à toi dow-je kí njèkində kɛm-dé maji go ramaji-ti lə Lubə kí tò gay-gay kin. ¹¹ Kinə dow à pa ta rəmə, kadi to ta-je kí ta Lubə-ti ya bane; ɔ kinə dow isi oo go dow-je rəmə, kadi oo go-dé kɪ tɔgi kí Lubə adi-é tɔ. Bè kɔɔ kadi né-je lay ya Lubə ingə kɔsgaji mɛɛ-é-ti kɪ takul Jeju Kristi. Lubə lé, rifa kɪ tɔgi to 'liə kɪ dɔ bal-bal. Amɛn!

Njénékumə bá ingə kɔ̀ kɔɔ Kristi

¹² Səi kí m'ində-si dan kɛm-m-ti, kɔpər kí isi dan-ti kinlé to nənà mɛɛ-si koo ɛ́n ɛ́ adi ra-si bəl al, nè à kɪ kooi kí to né kí mba bá tɛɛ dɔ-si-ti. ¹³ Kɔ̀-je kí ndɔki Kristi ingə lé, səi isi ingəi tɔ ɛ́n ɛ́ 'rai rɔnəl; kɔɔ kadi ndɔ kí ɛ́ à tɔji rifa liə ndaa-ti rəsi lé, səi a rai rɔnəl ɔ a tiləi kole. ¹⁴ Kinə dow-je 'taji-si kɔɔ Kristi lé, 'toi njénékumə-je, kɔɔtalə ndil kí njèrifa kí to ndil Lubə isi mɛɛ-si-ti. ¹⁵ Kadi dow madi dan-si-ti ingə kɔ̀ kɔɔ to kí to njètɔl dow-je al rəm, kɔɔ to kí to njèbogɪ al rəm, kɔɔ to kí to njèra né kí maji al al rəm, bá kɔɔ to kí to njèkində rɔ-é ta-ti lə dow-je al rəm. ¹⁶ Ngà kinə dow ingə kɔ̀ kɔɔ to kí ɛ́ to njèkun go Kristi rəmə, kadi rɔ-é sɔl-é al; ngà kadi dowbé ɔsi

* **4:8** 4:8 Kuti dɔ majal-je kí ta-é tò nè kinlé to ta kí sobi dɔ kuti majal-je kadi oo al al, ngà sobi kinə go majal-je kɔgi (Gos 10:12; Pa 32:1)

gaji Lubə kɔ ri njəkun go Kristi kí tò dɔ-é-ti kin. ¹⁷ Kɔ kaglo asi kadi ta kí gangi à kulə gin-é meɛ kəy-ti lə Lubə. Ngà kinə jəi bá ta kí gangi ulə gin-é dɔ-ji-ti lé, dow-je kí njémbati kadi meɛ-dé Poyta kí Maji lə Lubə kin ta tɔl ta-dé à tò ban ngá ɛn wa? ¹⁸ Ə kinə njèra né kí njururu ya lo kaji liə ngə n̄a bè lé, njèkilə kuji dɔ Lubə-ti al kí to njèra majal əjè 'liə à tò ban ngá wa? ¹⁹ Beba dow-je kí d'ingə kɔ kɔ meɛ ndigi lə Lubə lé, kadi d'inə rɔ-dé ji njèkə dɔ ndi-é-ti kí to njèkində né-je lay ə kadi 'ra maji.

5

Takoji kí sobi dɔ 'ngatɔgi-je, kɔ njèkadmeɛ-je 1Ti 3:1-7

¹ Beba 'ngatɔgi-je kí d'isi dan-si-ti lé, ma kí m'to 'ngatɔgi madi-dé m'ulə dingəm meɛ-dé-ti. Ma lé, kɔ-je kí Kristi ingə kàrè m'a lo-é-ti m'oo kɔ kəm-m rəm, bá rifa liə kí Lubə à toji ndaa-ti rəsi lé kàrè m'a kə lo-é-ti rəm tɔ. ² †M'ulə dingəm meɛ-dé-ti m'panè: Uli bati-je lə Lubə kí ində-si ta-dé-ti; uli-dé kɔ meɛ ndigi lə-si kɔ gangi-é kí nəl Lubə ya bi titi né kí dow uwə-si kí lə njètɔgi-ti bè al rəm, 'rai kí kullə là al rəm, ngà uli-dé kɔ meɛnda kay. ³ Bati-je kí Lubə ində-si ta-dé-ti kinlé, 'rai ngar dɔ-dé-ti al, ngà 'təli néndaji kadi 'ndaji. ⁴ Beba loki njèkul bati-je kí boy à ree lé, səi a kingəi jɔgi rifa kí ndole-é à goto al.

---

† 5:2 5:2 Jə 21:15-17

⁵ Bè ya to, sɔi basa-je kàrè uləi dɔ-si gin tógi-ti læ 'ngatógi-je to. Sɔi lay ya 'soli dɔ-si lɔm-lɔm nɔ-ɲa-ti. Kdɔ Lubə ɔsi ta njékində kàdi-dé-je, ngà ɛ ramaji kí njésol dɔ-dé-je.*

⁶ †Ən é 'soli dɔ-si nɔ Lubə-ti kí tógi-é asi gaki kin, kdɔ kadi kaglo kí mɛɛ-é ndigi ə itə dɔ-si ki taá. ⁷ Né-je lay kí mɛɛ-si ɔ kəkəkə kdɔ lé, inɔi mɛɛ ji-é-ti, kdɔtalə ɛ to njékoo go-si.†

Kɔ-je kɔ riba læ njékadmɛɛ-je

⁸ Indəi kəmkaa dɔ rɔ-si-ti. Isi kəm dɔ rɔ-si-ti. Njəba læ-si kí to Sú isi ijə rɔ toki bɔl bè, ilə gəə dɔ-si, isi sangi dow kí n'a tuji-é. ⁹ 'Ndangi-é ə ɔi gərərə dɔ kadmɛɛ-ti læ-si, ə kadi 'gəi kí kɔ-je kí isi ingəi kinlé, ngankɔ-si-je kí njékadmɛɛ d'isi d'ingə kəl lo-je-ti kí rangi dɔnangi-ti nè bè ya to. ¹⁰ Go kɔ-je-ti kí tɔ kadi à kingəi kaglo sɛ bəy kinlé, Lubə kí to njèramaji mɛɛ né-je-ti lay kí ba-si kɔ takul Kristi, kdɔ kadi ingəi riba liə kí à to sartangani lé, à təl kində-si d'irə-ti kí mbaa sɔ rəm, à mbusi nja-si rəm, à kadi-si tógi rəm, bá à ra sə-si kadi ɔi lo kɔ-si-ti gərərə rəm to. ¹¹ Ɛ ya tógi to 'liə kɔ dɔ bal-bal! Amən!

Sɔy ta-je kɔ lapiya kí ra

1Te 5:23-28

¹² †Kɔ takul ngonkɔ-m Silbɛ‡ kí to njəkə dɔ ndi-é-ti, bá m'ndangi-né ta-je kí sɛ kin m'adi-si,

* **5:5** 5:5 Gos 3:34; Jak 4:6 † **5:6** 5:6 Mat 23:12; Luk 14:11; 18:14 † **5:7** 5:7 Pa 55:23 † **5:12** 5:12 Knj 15:22,40 ‡ **5:12** 5:12 Silbɛ lé ya to Silasi. Knj 15:22; 2Kɔ 1:19

kdo kulə-né dingəm mēē-si-ti rəm, kdo kidə-si-né rəsi kí ramaji lə Lubə kí ǵi dɔ-ti kinlé ę ya to ramaji kí tɔgrɔ-ti.

¹³ †Njékəwnə-je kí Lubə mbəti-dé kí d'isi febo Babilɔn-ti 'ra-si lapiya rəm, b́a Marki kí m'oo-é ki ngon mēē-m bè kin kàrè ra-si lapiya tɔ. ¹⁴ 'Rai-nə lapiya kuwə-nə kàdì-nə-ti kdo ndigi kí 'ndigi-nə. Səi lay kí 'nami kàdì Kristi-ti lé, kadi lapiya này sə-si!

---

† **5:13** 5:13 Knj 12:12,25; 13:13; 15:37-39; Kol 4:10; Plm 1:24

Ta lə Lubə Kunmindí kí Sigi
Mango: Ta lə Lubə Kunmindí kí Sigi (New
Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mango)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

96bdbd07-24d6-556c-9e7c-7269c72880cd